

O‘ZBEKISTON SUG‘URTA BOZORI

VOL. 3 ISS: 2 (2026)

INSURANCE MARKET OF UZBEKISTAN СТРАХОВОЙ РЫНОК УЗБЕКИСТАНА

INSURANCE

№	MUNDARIJA	Page
1.	QISHLOQ XO'JALIGI SUG'URTASIDA AKTUAR HISOBLARNI QULLASH VA RIVOSHLANTIRISH MASALALARI <i>Nurullaev Abdulaziz Sirojiddinovich</i>	5
2.	SUG'URTA KOMPANIYALARI MOLIYAVIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDA XORIJ TAJRIBASI <i>Nosirov Jasur Tursunpulotovich</i>	9
3.	ESG TAMOYILLARI ASOSIDA SUG'URTA XIZMATLARINI RIVOJLANTIRISH <i>Yuldashev Obiddin Toshmurzayevich, Yusupov Akbar Haydarovich</i>	14
4.	SUG'URTA SOHASIDA INNOVATSION MARKETING VA RAQAMLI REKLAMA STRATEGIYALARINI JORIY ETISH YO'NALISHLARI <i>Yuldashev Obiddin Toshmurzayevich, Raxmonberganov Surojbek Uktamboy o'g'li</i>	18
5.	MIJOZLAR QAMROVINI OSHIRISH UCHUN SUG'URTA KOMPANIYALARIDA TIZIMLI MARKETING STRATEGIYALARINI AMALGA OSHIRISH <i>Raxmonberganov Surojbek Uktamboy o'g'li</i>	21
6.	O'ZBEKISTON SUG'URTA TASHKILOTLARI FAOLIYATIDA KORPORATIV BOSHQARUV TIZIMINING HOLATI: MAVJUD MUAMMOLAR VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI <i>Xasanov Farrux Ravshanovich</i>	25
7.	PENSIYA SUG'URTASINI AMALIYOTGA JORIY ETISHNING ZARURIYATI VA DOLZARBLIGI <i>Yo'ldoshova Aziza Muzaffar qizi</i>	28
8.	BANK XIZMATLARINI SUG'URTALASHNING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI <i>Tog'ayniyazov Shohzodbek Ural o'g'li</i>	30
9.	O'ZBEKISTON SUG'URTA BOZORIDA KOMPANIYALARNING MOLIYAVIY KO'RSATKICHLARI DINAMIKASI <i>Iminova Nurjahon Qodirjon qizi</i>	34
10.	QISHLOQ XO'JALIGIDA SUG'URTA FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISH <i>Djumayev Jonibek O'rinovich</i>	38
11.	СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ПЕРЕСТРАХОВОЧНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В УЗБЕКИСТАНЕ В УСЛОВИЯХ ЦИФРОВОЙ ТРАНСФОРМАЦИИ СТРАХОВОГО СЕКТОРА <i>Муминова Ансора Улдузбек кизи</i>	42
12.	СОВРЕМЕННЫЕ ДРАЙВЕРЫ И НАПРАВЛЕНИЯ РАЗВИТИЯ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛЕНИЯ В СТРАХОВЫХ ОРГАНИЗАЦИЯХ <i>Жиянова Наргиза Эсанбоевна, Зохидова Диёра Улдузбек кизи</i>	45
13.	O'ZBEKISTONDA QISHLOQ XO'JALIGI SUG'URTASI BOZORINI RIVOJLANTIRISHNING INSTITUTSIONAL MEXANIZMLARI <i>Madiyev Abbas Nosirovich</i>	50
14.	QISHLOQ XO'JALIGI RISKLARINING XUSUSIYATLARI VA ULARNI ILMIY TASNIFLASH METODOLOGIYASI <i>Qo'ldoshev Qamariddin Mansurovich</i>	53
15.	O'ZBEKISTONDA SUG'URTA TASHKILOTLARI TO'LOV QOBILIYATINI TA'MINLASH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI <i>Xattabov Murodulla Batirovich</i>	56
16.	KORXONALAR SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA MOLIYAVIY BOSHQARUVNING AHAMIYATI <i>Muratova Saodat Igamnazar qizi</i>	59
17.	TO'QIMACHILIK SANOATI KORXONALARI MOLIYAVIY BARQARORLIGINI TA'MINLASH MASALALARI <i>E.I.Ergashev, Qarayev Anvar Botirovich</i>	63
18.	O'ZBEKISTONDA ISLOM MOLIYASINI RIVOJLANTIRISHNING INSTITUTSIONAL VA IQTISODIY MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI <i>Kuldashv Jahongir Qamariddinovich</i>	67
19.	BANK TIZIMI BARQARORLIGI IQTISODIY RIVOJLANISH GAROVIDIR <i>Nazarov Qilich Xolmuradovich, Toyirov Yunus Alamovich</i>	71
20.	MILLIY IQTISODIYOTNI KREDITLASHDA TIJORAT BANKLARINING ROLI <i>Nazarov Qilich Xolmuradovich, Toyirov Yunus Alamovich</i>	73
21.	A SYSTEM OF INDICATORS FOR ENSURING THE ECONOMIC SECURITY OF COMMERCIAL BANKS UNDER INCREASING SYSTEMIC RISK <i>Malikova Dilrabo Muminovna</i>	76

22.	IJTIMOY-IQTISODIY RIVOJLANISHDA HUDUDIY MARKETINGNING FUNKSIONAL O'RNI VA AHAMIYATI <i>Mukhammadieva Nodira</i>	79
23.	XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA INSON RESURSLARIGA QILINGAN XARAJATLAR SAMARADORLIGINI BAHOLASH METODOLOGIYASI <i>Usmanova Nigina Marupovna</i>	84
24.	НАЛОГОВАЯ РЕФОРМА РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН КАК ФАКТОР РОСТА СПРОСА НА УСЛУГИ БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЕТА СРЕДИ МАЛОГО БИЗНЕСА <i>Холбеков Расул Олимович</i>	88
25.	O'ZBEKISTON TASHQI MEHNAT MIGRATSIYASI: IQTISODIY TA'SIRLAR, INSON KAPITALI VA REINTEGRATSIYA MUAMMOLARI <i>Ismatova Shoxsanam Abdulaziz qizi</i>	92
26.	O'ZBEKISTONDA AHOLI BANDLIGINI TA'MINLASHNING KONTSEPTUAL ASOSLARI <i>Berdibayev Fayzulla Zariybayevich</i>	95
27.	ASOSIY KAPITALGA O'ZLASHTIRILGAN INVESTITSIYALAR UZOQ VAQT BARQAROR FOYDA KELISHI KAFOLATI <i>Jomolov Muzaffar Mirzoxitovich</i>	98
28.	SUG'URTA KAPITALIDAN INVESTITSIYA SIFATIDA FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH VA BAHOLASH (DEA MODELI ASOSIDA) YO'LLARI <i>Kenjayev Ilhom G'iyozovich</i>	101
29.	RAQAMLI TA'LIM TEXNOLOGIYALARI ORQALI INDIVIDUAL SPORTCHILARNI TAYYORLASH TIZIMI BOSHQARUVI IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING KONSEPTUAL ASOSLARI TAHLILI <i>Junaydullayev Mels Asliddin o'g'li</i>	105
30.	TOSHKENT SHAHRIDA ANHOR KANALI BO'YLAB OSMA KABINALI JAMOAT TRANSPORT TIZIMINI YARATISH KONSEPSIYASI <i>Xamdamov Shoh-Jaxon Raxmat o'g'li, Kamolidinov Muhibillo Shokirjon o'g'li</i>	109
31.	SANOAT KORXONALARIDA ISHLAB CHIQRARISH QUVVATLARIDAN FOYDALANISHNI ME'YORLASHTIRISHNING USLUBIY JIHLARI <i>Ergashev Abrorbek Raxmatulla o'g'li</i>	112
32.	METROLOGIK FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHNING ILMIY-AMALIY JIHLARI <i>Rakhmatillaev Nodirjon Yo'ldashvaevich</i>	114
33.	AN INTEGRATED RISK-BASED MODEL FOR ASSESSING THE EXTERNAL ENVIRONMENT OF SMALL ENTERPRISES IN UZBEKISTAN: IMPLICATIONS FOR THE INSURANCE MARKET <i>Djumabayeva Dilobar Asatillayevna</i>	116
34.	UY-JOY NARXLARINI HISOBLASHDA HEDONIK REGRESSIYA FORMULASIDAN FOYDALANISHNING METODOLOGIK ASOSLARI <i>Tog'ayeva Dildora Akramovna</i>	120
35.	СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ НАЛОГОВОЙ СИСТЕМЫ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН НА ОСНОВЕ КЛАССИЧЕСКИХ И СОВРЕМЕННЫХ ПРИНЦИПОВ НАЛОГООБЛОЖЕНИЯ <i>Ахоров Зариф Орипович</i>	123
36.	RAQAMLI SOLIQ TIZIMLARINI JORIY ETISH VA ULARNING IQTISODIY TA'SIRI <i>Tuychiyev Sherxon Shuxrat o'g'li, Xubbimov Sherzod Jamshidovich</i>	126
37.	SOLIQQA TORTISHNING MAKROIQTISODIY KO'RSATKICHLARGA TA'SIRI: EMPIRIK TAHLILLAR ASOSIDA <i>Toshnazarova Lola Shuxratillayevna, Karimov Mardon Akram o'g'li</i>	129
38.	TURIZMDA INNOVATSIYALARNING HAYOTIYLIK SIKLI VA ULARNING BOZORGA CHIQRISH BOSQICHLARI <i>Erkaboyeva Jasmina Safarali qizi</i>	133
39.	RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA QISHLOQ JOYLARIDA TURIZM XIZMATLARI SAMARADORLIGINI OSHIRISH <i>Xalimov Shaxboz Xalimovich</i>	136

“O‘ZBEKISTON SUG‘URTA BOZORI” JURNALI TAHRIR KENGASHI A‘ZOLARI

1. Teshabayev To‘lqin Zakirovich (Kengash raisi. Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti rektori, i.f.d. prof.).
2. Fayziyev Orifjon Olimovich (Kengash raisi o‘rinbosari, Istiqbolli loyihalar milliy agentligi direktor o‘rinbosari).
3. Azimov Rustam Sadikovich (O‘zbekinvest eksport-import sug‘urta kompaniyasi AJ Bosh direktori, i.f.d. prof.).
4. Mehmonov Sultonali Umaraliyevich (Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti prorektori, i.f.d., prof.).
5. Abduraxmonova Gulnora Qalandarovna (Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti prorektori, i.f.d. prof.).
6. Xudoyqulov Sadirdin Karimovich (TDIU huzuridagi “O‘zbekiston iqtisodiyotini rivojlantirishning ilmiy asoslari va muammolari” ilmiy tadqiqot markazi direktori).
7. Xalilov Oybek Nasirovich (O‘zbekiston sug‘urta bozori professional ishtirokchilari Uyushmasi Kengash raisi).
8. Qo‘ldoshev Qamariddin Mansurovich (TDIU “Sug‘urta ishi” kafedrasida professori, i.f.d., Bosh muharrir).
9. Zaynalov Jahongir Rasulovich (Samarqand iqtisodiyot va servis instituti “Moliya” kafedrasida mudiri, i.f.d. prof.).
10. Shennayev Xo‘jayor Musurmanovich (TDIU “Sug‘urta ishi” kafedrasida mudiri, DSc, prof.).
11. Boyev Habibullo Ismoilovich (TDIU “Soliq va soliqqa tortish” kafedrasida professori, i.f.d.).
12. Nurullayev Abdulaziz Sirojiddinovich (TDIU “Sug‘urta ishi” kafedrasida dotsenti, i.f.d.).
13. Merident Randles (FSA, MAAA. Prinsipal & Consulting Actuary. Senior Consultant, UNDP-Milliman Global Actuarial Initiative).
14. Ong Xie (FIA, FSAS. Program Manager, UNDP-Milliman Global Actuarial Initiative. Pronouns: She/Her).
15. Yadgarov Akram Akbarovich (TDIU “Yashil iqtisodiyot” kafedrasida professori, i.f.d.).
16. Yuldashev Obiddin Toshmurzayevich (TDIU magistratura dekan muovini, i.f.d.).
17. Maxmudov Akbar Abduxamidovich (Toshkent ijtimoiy innovatsiya universiteti rektori, PhD, dotsent).
18. Axrorov Zarif Oripovich (TDIU Samarqand filiali “Moliya, soliq va bank ishi” kafedrasida mudiri, i.f.d., dotsent).
19. Qurbonov Xayrulla Abdurasulovich (TDIU Xalqaro va milliy reytinglar bilan ishlash bo‘limi boshlig‘i, i.f.n. dots.).
20. Raxmatullayev Botirjon Abduxamidovich (Toshkent xalqaro moliyaviy boshqaruv va texnologiyalar universiteti. Akademik faoliyat bo‘yicha prorektor PhD, dotsent).
21. Musaxonzoda Ikromjon Sobirxon o‘g‘li (TMC institute “Milliy ta‘lim yo‘nalishlari akademik faoliyat va ilmiy ishlar” bo‘yicha prorektor, PhD).
22. Hasanov Xayrulla Nasrullayevich (TDIU Besh tashabbus markazi bo‘lim boshlig‘i, PhD).
23. Kenjayev Ilxom G‘iyozovich (TDIU magistratura dekan muovini, PhD, dots.).
24. Imomov Hamdilla Hamdamovich (TDIU “Korporativ moliya va qimmatli qog‘ozlar” kafedrasida professor v.b., i.f.n.).
25. Baratova Dinara Alisherovna (TDIU “Sug‘urta ishi” kafedrasida dotsenti, PhD. Tahririyat kengashi kotibi).
26. Agzamov Avazxon Talgatovich (TDIU “Soliq va soliqqa tortish” kafedrasida professori, PhD).
27. Nomozova Qumri Isoyevna (Bank moliya akademiyasi dotsenti, PhD).
28. Xamdamiyev Shoh-Jaxon Raxmat o‘g‘li (TDIU “Korporativ moliya va qimmatli qog‘ozlar” kafedrasida dotsenti, PhD).
29. Maxmudov Samariddin Baxriddinovich (“Ma‘mun” universiteti “Iqtisodiyot” kafedrasida dotsenti, PhD).
30. Abduturapova Dildora Farxodjon qizi (“Ilmiy tadqiqot faoliyatini tashkil etish” bo‘limi bosh mutaxassisi, PhD).
31. Abdusattarova Dildora Baxodirovna (TDIU “Soliq va soliqqa tortish kafedrasida” dotsenti).
32. Nosirov Jasur Tursunpulotovich (Toshkent xalqaro moliyaviy boshqaruv va texnologiyalar universiteti “Akademik faoliyat va registrator” departamenti rahbari, PhD, dotsent).
33. Adilova Gulnur Jorabayevna (TDIU “Sug‘urta ishi” kafedrasida dotsenti, PhD.).
34. Malikova Dilrabo Mo‘minovna, (TDIU Samarqand filiali "Moliya, soliq va bank ishi" kafedrasida dotsenti, PhD).
35. Bobomurotova Manzura Panji qizi (TDIU “Soliq va soliqqa tortish” kafedrasida assistenti, PhD).

MILLIY IQTISODIYOTNI KREDITLASHDA TIJORAT BANKLARINING ROLI

Nazarov Qilich Xolmuradovich

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti Samarqand filiali "Moliya, soliq va bank ishi" kafedrasida dotsenti v.b., iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori
Email: Kilichnazarov447@gmail.com

To'irov Yunus Alamovich

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti Samarqand filiali "Moliya, soliq va bank ishi" kafedrasida dotsenti, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori
Email: to'irovyunus@gmail.com

Annotatsiya: Bozor iqtisodiyoti sharoitida tijorat banklari moliyaviy vositachi sifatida muhim o'rin tutadi, ular bo'sh turgan pul mablag'larini jamlab, ularni iqtisodiyotning turli tarmoqlariga yo'naltirish bilan ishlab chiqarishning uzluksizligini ta'minlaydi. Tijorat banklari jismoniy shaxslarning va yuridik shaxslarning vaqtincha bo'sh turgan pul mablag'larini qaytarishlilik, to'lovlilik, muddatlilik, ta'minlanganlik tamoyillari asosida jalb qilib, iqtisodiyot tarmoqlariga kredit sifatida joylashtiruvchi yuridik tashkilotdir.

Kalit so'zlar: tizim, islohot, bozor, raqobat, kredit, birlamchi bozor, strategiya, infratuzilma, loyiha, aktiv, kapital, deposit, kredit portfeli.

Abstract: In a market economy, commercial banks play an important role as financial intermediaries, ensuring the continuity of production by accumulating free funds and directing them to various sectors of the economy. Commercial banks are legal entities that attract temporarily idle funds from individuals and legal entities based on the principles of repayment, interest, maturity, and collateral, and place them as loans in economic sectors.

Keywords: Keywords: system, reform, market, competition, credit, primary market, strategy, infrastructure, project, asset, capital, deposit, loan portfolio.

Абстрактный: В условиях рыночной экономики коммерческие банки играют важную роль в качестве финансовых посредников, они обеспечивают непрерывность производства путем аккумуляции свободных денежных средств и их направления в различные отрасли экономики. Коммерческие банки являются юридическими организациями, привлекающими временно свободные денежные средства физических и юридических лиц на основе принципов возвратности, платности, срочности, обеспеченности и размещающими их в качестве кредитов в отраслях экономики.

Ключевые слова: Ключевые слова: система, реформа, рынок, конкуренция, кредит, первичный рынок, стратегия, инфраструктура, проект, актив, капитал, депозит, кредитный портфель.

Kirish (Введение/Introduction).

Tijorat banklari iqtisodiyot tarmoqlarini kreditlash orqali iqtisodiy o'sishning muhim omili hisoblanadi. Ular o'z aktivlarini milliy iqtisodiyot tarmoqlariga yo'naltirib, ishlab chiqarish, investitsiya va iste'mol jarayonlarini qo'llab quvvatlaydi. Shuning uchun ham mamlakat bank tizimini rivojlantirish va moliyaviy resurslardan samarali foydalanish mamlakat iqtisodiy siyosatining muhim yo'nalishidan biri deb qaraladi.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Mamlakat taraqqiyotining 2030 yilgacha mo'ljallangan ustuvor yo'nalishlari doirasida islohotlarni izchil davom ettirish va yangi bosqichga olib chiqishning qo'shimcha chora-tadbirlari to'g'risida" 16.02.2026 yildagi PF-21-son Farmoniga asosan, bank tizimida islohotlarni jadallashtirish, bank xizmatlar bozorini oshirish va sohada raqobatni rivojlantirish masalasida 2030 yilgacha davlat banklarini isloh qilish va xususiyashtirish, bank va moliya tizimida yillik kreditlash hajmini oshirish bilan, tijorat banklari deposit bazasi hajmini oshirish, shuningdek, islomiy moliyaning huquqiy asoslarini yaratgan holda islomiy moliya xizmatini yo'lga qo'yish masalasi belgilandi. [3]

Mavzuga oid adabiyotlar sharhi (Literature review, Анализ литературы)

Tijorat banklarida kredit faoliyatning samaradorligi va ularni rivojlantirish hamda baholash masalalari bilan ko'plab xorijiy hamda mahalliy iqtisodchi olimlar shug'ullanishgan. Mazkur masala bo'yicha ilmiy tadqiqot olib borgan xorijlik iqtisodchi olimlardan: G.S. Panova, I.Z. Yarigina, A.I. Bolonin, N. P.Nazarchuklar o'z ilmiy ishlarida tadqiqotlar olib borishgan. O'zbekistonlik iqtisodchi olimlardan A.A.Omonov, T.M.Qoraliev, Sh.Abdullaevlarning ilmiy ishlarida kreditlashning nazariy va amaliy jihatlarini tadqiq qilingan.

G.S. Panova, I.Z. Yarigina, A.I. Bolonin va b. "Bank tizimining holati har doim, barcha mamlakatlarda mamlakatning rivojlanish darajasi, uning iqtisodiyoti barqarorligi ko'rsatkichidir. Darhaqiqat, bank

tizimi (mamlakat iqtisodiy tizimining bir qismi sifatida) ko'tarilish va pasayish, turg'unlik va inqiroz davrlarini yengib o'tib, siklik tarzda rivojlanadi" degan fikrni bildirishadi. [8]

N.P.Nazarchuk, o'z tadqiqotida "Kredit tizimining fundamental (asosiy) bo'g'ini - bu kreditning o'zi bo'lib, u kreditor va qarz oluvchi o'rtasidagi o'ziga xos munosabat, shuningdek uning harakat chegaralari va qonunlarini ifodalaydi. Ushbu bo'g'in kreditning muhim xususiyatlarini aks ettiradi va boshqa elementlarning faoliyatini belgilab beradi. U, shuningdek, kredit munosabatlari subyektlarining faoliyatini ham qamrab oladi" degan fikrni bildirishadi. [9]

A.A.Omonov, T.M.Qoralievlar "Zamonaviy iqtisodiyotda kredit muhim moliyaviy element sifatida mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirishning ajralmas qismi hisoblanadi. Kredit va kredit munosabatlarining vujudga kelishi va rivojlani shining asosida tovar ishlab chiqarish, yanayam aniqroq qilib aytadigan bo'sak - kapital muomalasi va aylanishi yotadi" degan fikrni bildirishadi. [6]

Sh.Z.Abdullaeva "Kreditning mohiyatiga e'tibor qaratadigan bo'lsak, kredit - iqtisodiy kategoriya bo'lib, ijtimoiy-iqtisodiy munosabatlarining aniq bir ko'rinishi sifatida yuzaga chiqadi. Kredit har qanday ijtimoiy munosabat emas, balki ijtimoiy ishlab chiqarish mahsuli, qiymatning xarakati, qarz beruvchi va qarz oluvchi o'rtasidagi iqtisodiy munosabatlarni ifodalovchi kategoriyadir" deb keltiradi. [7]

Tadqiqot metodologiyasi (Methods/Методы)

Mazkur tadqiqot doirasida ilgari surilgan muammoni o'rganishda asosiy usullar sifatida tahliliy baholash, mantiqiy yondashuv va induktiv fikrlash usullari qo'llanilib, ular orqali ilmiy xulosalar shakllantirildi.

Tahlil va natijalar (Analysis and results, Анализ и результаты)
2020-yil 12-maydagi PF-5992-sonli "2020-2025-yillarda O'zbekiston Respublikasining bank tizimini isloh qilish strategiyasi to'g'risida"gi, 2022-yil 28-yanvardagi PF-60-sonli "2022-2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi", 2023-yil 11-sentyabrdagi PF-158-sonli "O'zbekiston - 2030" strategiyasi

farmonlarda respublika bank tizimini rivojlantirish, bank tizimini isloh qilish ustuvor yo'nalish sifatida e'tirof etilgan. Shuningdek, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Mamlakat taraqqiyotining 2030 yilgacha mo'ljallangan ustuvor yo'nalishlari doirasida islohotlarni izchil davom ettirish va yangi bosqichga olib chiqishning qo'shimcha chora-tadbirlari to'g'risida" 16.02.2026 yildagi PF-21-son Farmoniga asosan:

Bank tizimida islohotlarni jadallashtirish, bank xizmatlari bozori hajmini oshirish va sohada raqobatni rivojlantirish masalasida 2030 yilgacha quyidagilar belgilandi,

1. Banklarni xususiyashtirish va davlat ixtiyorida 4 ta bankni saqlab qolish.

2. Bank va moliya tizimida yillik kreditlash hajmini 720 trillion so'mga yetkazish.

3. Tijorat banklari depozitlari qoldig'ini 560 trillion so'mga yetkazish.

4. Islomiy moliyaning huquqiy asoslarini yaratgan holda 3 ta tijorat bankida islomiy moliya xizmatini yo'lga qo'yish

Mamlakatimizning investitsiyaviy jozibadorligini yanada oshirish va qimmatli qog'ozlar bozorini jadal rivojlantirish sohasida.

5. Mamlakatimizda xorijiy investitsiyalarni jalb qilish hajmi yillik o'rtacha 5 - 7 foiz o'sishini ta'minlash.

6. 12 ta davlat ishtirokidagi korxonalar aksiyalarini xalqaro va mahalliy fond bozorlarida birlamchi (IPO) va (yoki) ikkilamchi (SPO) ommaviy taklif etish

7. Iqtisodiyot tarmoqlari va hududlarda umumiy qiymati 150 milliard dollar bo'lgan 400 dan ziyod strategik ahamiyatga ega bo'lgan texnologik va infratuzilmaviy investitsiya loyihalarini amalga oshirish e'tirof etilgan.

Ushbu yo'qoridagi belgilangan vazifalardan kelib chiqib Respublikamiz tijorat banklari faoliyatining asosiy ko'rsatkichlari to'g'risidagi 2026 yil 1 yanvar holatiga ma'lumotlarni tahlil qildik

1-jadval

**Tijorat banklari faoliyatining asosiy ko'rsatkichlari to'g'risida
2026 yil 1 yanvar holatiga ma'lumot**

№	Bank nomi	Aktiv		Kredit		Kapital		Depozit	
		summa	ulushi, foizda	summa	ulushi, foizda	summa	ulushi, foizda	summa	ulushi, foizda
Jami		924763	100%	604002	100%	135339	100%	4172058	100%
Davlat ulushi mavjud banklar		586937	63%	404469	67%	81426	60%	212671	51%
1	O'zmilliybank	144745	16%	105382	17%	19969	15%	50447	12%
2	Agrobank	103597	11%	81108	13%	13774	10%	33585	8%
3	O'zsanoatqurilishbank	102434	11%	64936	11%	11875	9%	31453	8%
4	Asaka bank	61845	7%	41464	7%	8237	6%	21826	5%
5	Xalq banki	52119	6%	33600	6%	10623	8%	26618	6%
6	Biznesni rivojlantirish banki	38168	4%	24552	4%	5269	4%	15241	4%
7	Aloqa bank	31528	3%	18810	3%	3847	3%	15530	4%
8	Mikrokredit bank	30729	3%	20278	3%	5739	4%	9727	2%
9	Turon bank	21768	2%	14338	2%	2092	2%	8243	2%
Boshqa banklar		337827	37%	199533	33%	53913	40%	204588	49%
10	Kapital bank	57557	6%	36307	6%	7017	5%	44355	11%

11	Ipoteka bank	54728	6%	35443	6%	7735	6%	27814	7%
12	Hamkor bank	35912	4%	23965	4%	6705	5%	15116	4%
13	Ipak yo'li bank	28379	3%	16074	3%	4426	3%	14649	4%
14	Orient Finans bank	19042	2%	14212	2%	3998	3%	12439	3%
15	Tibisi bank	14524	2%	10346	2%	2504	2%	7072	2%
16	Anor bank	15479	2%	10092	2%	1359	1%	13168	3%
17	Invest Finans bank	14942	2%	9480	2%	1824	1%	11083	3%
18	Trast bank	14332	2%	7941	1%	3665	3%	9594	2%
19	O'zKDB bank	13080	1%	3458	1%	2490	2%	7274	2%
20	Davr bank	12220	1%	8892	1%	2029	1%	4963	1%
21	Aziya Alyans bank	8828	1%	4341	1%	1224	1%	6508	2%
22	Tenge bank	7100	1%	4445	1%	1358	1%	2442	1%
23	Oktobank	12202	1%	495	0%	1021	1%	10841	3%
24	Hayot bank	6182	1%	4688	1%	551	0%	4934	1%
25	Universal bank	4832	1%	2047	0%	806	1%	3194	1%
26	Garant bank	4359	0%	1456	0%	552	0%	3411	1%
27	Ziraat bank	3452	0%	2177	0%	734	1%	1630	0%
28	Apeks bank	3311	0%	1426	0%	607	0%	2033	0%
29	Open bank	922	0%	343	0%	513	0%	43	0%
30	Uzum bank	2608	0%	99	0%	816	1%	769	0%
31	AVO bank	1183	0%	890	0%	554	0%	313	0%
32	Madad invest bank	902	0%	427	0%	526	0%	216	0%
33	Soderot bank	591	0%	11	0%	539	0%	42	0%
34	Yangi bank	603	0%	195	0%	184	0%	412	0%
35	Poytaxt bank	557	0%	283	0%	175	0%	271	0%

Ushbu jadval ma'lumotlaridan ko'rinib turibdiki, bugungi kunda O'zbekiston iqtisodiyotida bank sektori muhim ahamiyat kasb etadi. Mahalliy va xalqaro investitsiyalar, kichik va o'rta biznesni moliyalashtirish, aholiga xizmat ko'rsatishda banklar muhim vosita hisoblanadi. 2026 yil 1 yanvar holatiga ko'ra tijorat banklari faoliyatining asosiy ko'rsatkichlari quyidagicha baholanadi: umumiy aktivlar 924 763 mlrd so'm, kreditlar 604 002 mlrd so'm, kapital 135 339 mlrd so'm va depozitlar 417 258 mlrd so'mni tashkil etadi. Bu ko'rsatkichlar bank sektoridagi ulushlar, moliyaviy barqarorlik va bozordagi raqobat darajasi haqida umumiy tasavvurni beradi.

Davlat ulushiga ega banklar (9 ta bank) umumiy aktivlarning 63%ini (586 937 mlrd so'm), kredit portfelining 67%ini (404 469 mlrd so'm), kapitalning 60%ini (81 426 mlrd so'm) va depozitlarning 51%ini (212 671 mlrd so'm) tashkil qiladi. Bu ko'rsatkichlar davlat banklari bozordagi asosiy rolga ega ekanligini ko'rsatadi. Ulardan, O'zmilliybank aktivlar bo'yicha eng katta bank sanaladi - 144 745 mlrd so'm (16% ulush). Shu bilan birga, kredit portfeli ham eng yirik - 105 382 mlrd so'm (17%). Bu bank asosan sanoat, transport va davlat loyihalarini moliyalashtirishda

faol ishtirok etadi. Kapital ulushi 15%, depozit ulushi esa 12%ni tashkil etadi. Agrobank qishloq xo'jaligi va qishloq infratuzilmasini moliyalashtirishga ixtisoslashgan bank hisoblanib, uning aktivlari 103 597 mlrd so'm (11%), kreditlari 81 108 mlrd so'm (13%) va depozitlari 33 585 mlrd so'm (8%) ni tashkil qiladi. Agrobankning kapital ulushi 10% bo'lib, bu bankning barqarorligini aks ettiradi. O'zsanoatqurilishbank va Asaka bank sanoat va qurilish loyihalarini moliyalashtirishda eng faol davlat banklari hisoblanadi. Ular aktivlar va kredit portfelini sezilarli darajada jalb qilgan, shu bilan birga depozit va kapitalni ham mustahkam saqlagan.

Qolgan davlat banklari, Xalq banki, Biznesni rivojlantirish banki, Aloqa bank va Mikrokreditbank ham davlat banklari orasida muhim ulushga ega bo'lib, ular aholi va kichik biznes uchun kreditlash xizmatlarini kengaytirishda faol ishtirok etadi. Davlat banklari sektoridagi konsolidatsiya yuqori bo'lib, bu davlatning iqtisodiyotdagi ishtiroki va moliyaviy barqarorligini ko'rsatadi.

Xususiy banklar umumiy aktivlarning 37%ini (337 827 mlrd so'm), kreditlar 33%ini (199 533 mlrd so'm), kapital 40%ini (53 913 mlrd so'm) va depozitlar 49%ini (204 588 mlrd so'm) tashkil qiladi. Bu banklar bozorda raqobat muhitini yaratishda muhim ahamiyatga ega. Ulardan, Kapital bank va Ipoteka bank (xorijiy bank) kapitaliga ega bo'lib, kapital bank aktivlari 57 557 mlrd so'm va depozitlar 44 355 mlrd so'm bilan xususiy banklar orasida yetakchi hisoblanadi. Ipoteka bank asosan uy-joy kreditlari va ipoteka loyihalariga ixtisoslashgan bo'lib, uning aktivlari 54 728 mlrd so'm, depozitlari 27 814 mlrd so'mni tashkil etadi. Bu banklar xususiy sektor va aholi uchun kreditlash xizmatini kengaytirishda muhim

rol o'ynaydi. Qolgan xususiy banklar - Hamkor bank, Ipak yo'li bank, Orient Finans bank, Tibisi bank va boshqalar - nisbatan kichik yoki maxsuslashtirilgan banklar hisoblanib, ular mikroqarzarlar, sohaviy kreditlar, investitsiya loyihalari va korporativ xizmatlarga ixtisoslashgan.

Jadval ma'lumotlaridan ko'rinib turibdiki, tijorat banklarining asosiy tendensiyalarini quyidagicha izohlash mumkin.

1. Davlat banklari faolligini ko'rish mumkin, davlat banklari kreditlash va kapital jihatidan asosiy rolda, bu davlatning iqtisodiyotdagi ishtirokining yuksakligini ko'rsatadi.

2. Xususiy banklar depozitlar bo'yicha yuqori ulushga ega: Bu ularning aholi va kichik biznes bilan ishlashda faolligini aks ettiradi.

3. Aktivlar va kredit portfeli asosan davlat va katta xususiy banklarda to'planganligini ko'rish mumkin.

4. Tijorat banklarining kapital yetariligi kreditlash jarayonlarini qo'llab quvvatlab moliyaviy barqarorlikni ta'minlaydi.

Xulosa (Conclusion, Заключение)

Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, 2026 yil boshida respublika bank sektorida davlat banklari hali ham asosiy rolda, xususiy banklar esa depozitlar va maxsus xizmatlar orqali bozordagi raqobat muhitini ta'minlamogda. Kreditlash va kapitalning yirik banklarda jamlangani ularning faol ishlashi va moliyaviy barqarorligini ta'minlaydi. Shu bilan birga, kichik xususiy banklar bozorga raqobat va xilma-xillikni olib kirib, bank sektorining uzoq muddatli rivojlanishiga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar (Литературы/ References):

1. 2020-yil 12-maydagi PF-5992-sonli "2020–2025-yillarda O'zbekiston Respublikasining bank tizimini isloh qilish strategiyasi to'g'risida"gi farmoni, //Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi,
2. 2022-yil 28-yanvardagi PF-60-sonli "2022–2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi", //Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi,
3. 2023-yil 11-sentyabrdagi PF-158-sonli "O'zbekiston - 2030" strategiyasi farmoni, //Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi,
4. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoevning Oliy Majlisga Murojaatnomasi. 2026 yil 26 dekabr //president.uz/uz/lists/view/8834
5. O'zbekiston Respublikasi Markaziy bankining rasmiy statistik ma'lumotlari (www.cbu.uz)
6. Pul va banklar: Darslik/ A.A.Omonov, T.M.Qoraliev; - T.: "Iqtisod Moliya", 2018. - 384 b
7. Кредит ва кредитлаш амалиёти: Монография / Ш.З.Абдуллаева; - Т.: «Iqtisod-Moliya», 2017. - 368 б
8. "Банки и банковский бизнес в глобальной экономике": монография / Г.С. Панова, И.З. Ярыгина, А.И. Болонин [и др.]; под общей редакцией Г.С. Пановой; Московский государственный институт меж дународных отношений (университет) Министерства иностранных дел Российской Федерации, кафедра «Банки, денежное обращение и кредит».—Москва: МГИМО-Университет, 2020.—879, [2] с. — (Научная школа МГИМО / ред. совет серии: А.В. Торкунов /пред./ и др.) ISBN 978-5-9228-2202-2
9. Назарчук, Н. П. "Банковское дело" [Электронный ресурс]: учебное пособие / Н. П. Назарчук. – Тамбов: Издательский центр ФГБОУ ВО «ТГТУ», 2023. – 1 электрон. опт. диск (CDROM). – Системные требования: ПК не ниже класса Pentium II; CD-ROM-дискковод; 00,0 Мб; RAM; Windows 95/98/XP; мыш. – Загл. с экрана. ISBN 978-5-8265-2548-7